

3.Uwarunkowania dla modernizacji i rozwoju miasta i gminy.

3.1. Uwarunkowania środowiska przyrodniczego.

1) Najcenniejsze pod względem przyrodniczo-krajobrazowym obszary miasta i gminy Bardo w obrębie Podgórze Sudeckiego to tereny Gór Bardzkich z doliną przełomu Nysy Kłodzkiej objęte ochroną prawną w formie Obszaru Chronionego Krajobrazu Gór Bardzkich i Gór Sowich, w tym dwóch rezerwatów cisów „Cisy” i „Cisowa Góra”, dwunastu pomników przyrody oraz fragment Otuliny Śnieżnickiego Parku Krajobrazowego. Ich całkowita powierzchnia wynosi 3270 ha, co stanowi blisko 45 % powierzchni południowo-zachodniej części gminy. Wysokie walory krajobrazowe terenu dają, pomimo wynikających ze szczególnej ochrony przyrody, podstawę do rozwoju turystycznego w skali regionu i kraju.

2) Lasy stanowią 47,8% powierzchni miasta i gminy obejmując 3510 ha. Dominują w nich drzewa iglaste z przewagą świerku, drzewa liściaste zajmują resztę arealu około 30% z przewagą dębu, buka i jesionu. Z uwagi na trwałe uszkodzenia w skutek wieloletniego działania szeregu szkodliwych czynników, w tym transgranicznych, regionalnych i lokalnych emisji pyłowych i gazowych zakwalifikowano je do I i II strefy lasów zagrożonych degradacją. Wyrazem rosnącej roli lasu, jako czynnika środowisko-twórczego jest włączenie, zgodnie z ustawą o lasach, całego arealu leżącego w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu do powierzchni lasów o charakterze ochronnym grupy I. Największe zasoby drzewne pod względem wieku stanowią drzewostany IV i III klasy. Młody drzewostan I klasy (1-20 lat) stanowi zaledwie około 9% całości zasobów. Natomiast procentowa wielkość odnowienia zalesień wynosi tylko około 5%.

3) Użytki rolne stanowią 42,8% powierzchni miasta i gminy obejmując 3142 ha. Przeważającą część użytków rolnych stanowią grunty orne (77,8%), pastwiska i łąki (21,2%) i niewielką sady (1,4%). Najcenniejsze dla rolnictwa chronione kompleksy glebowe I,II,III i IV klasy bonitacji, które stanowią około 83% ogółu użytków rolnych miasta i gminy, przeważają w

części północnej (wsie: Brzeźnica, Potworów, Grochowa) i środkowo-wschodniej (wsie: Przyłęk, Dzbanów, Janowiec) jego obszaru. Występują tu gleby kompleksów pszennych wykształcone na glinach lekkich i średnich. Warunki glebowo-klimatyczne sprzyjają rozwojowi rolnictwa w zakresie upraw ogrodniczych i sadowniczych. Zagrożenia dotyczące czystości i jakości gleb oraz zmian wielkości ich areалу w obrębie miasta i gminy są zróżnicowane i mają charakter niepokojąco postępujący. Degradacja jakości i czystości gleb w rejonie bezpośredniego zagrożenia powodziowego, w rejonie zanieczyszczenia gleb odpadami komunalnymi, przemysłowymi (szczególnie o charakterze dzikim) lub nadmiernej chemizacji upraw rolniczych oraz pomniejszanie areалу gleb wysokiej jakości bonitacji na rzecz inwestycji przemysłowych (zwłaszcza wydobywczych), komunikacyjnych, usługowych, mieszkaniowych i hydrotechnicznych, które wiążą się również ze zmianami hydrologicznymi, to ważne zjawiska także odnoszące się do ochrony walorów powierzchni ziemi całego miasta i gminy Bardo.

4) Główną rzeką miasta i gminy jest Nysa Kłodzka. Cały obszar miasta i gminy leży w chronionej zlewni tej rzeki, której dorzecze jest największe i zajmuje 49,6% województwa wałbrzyskiego. Woda w Nysie Kłodzkiej na całej długości jej przepływu przez miasto i gminę Bardo odpowiada normom od III do V klasy czystości. Zanieczyszczenie wód powierzchniowych spowodowane jest nieuregulowaną gospodarką ściekową miast i wsi gmin w górnym biegu rzeki i jej dopływów, a także zanieczyszczeniami przemysłowymi i od produkcji rolno-hodowlanej. Zagospodarowanie terenów dolinnych rzeki i potoków górskich, intensyfikacja działalności gospodarczej doprowadziła do zmniejszenia naturalnej retencji i spotęgowała siłę przepływu cieków na tych terenach. Woda bez możliwości naturalnego rozlania zaatakowała miasto i wsie, wyznaczyła w lipcu 1997 r. obszary szczególnie zagrożone powodzią. Na terenie wsi Grochowa i Dębowina znajdują się ujęcia wód podziemnych ze strefami ochrony sanitarnej dla ujęć wody pitnej i stanowią rezerwar wód pitnych gminy, wysokiej jakości, dobrze odizolowanych od czynników antropogenicznych.

5) W dalszym ciągu obserwuje się przekroczenie emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych w mieście Bardo i sezonowo na obszarze gminy. Przekroczenia są na ogół nieduże, świadczą o potencjalnych działaniach w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego. Wyraźna sezonowość zanieczyszczeń atmosferycznych spowodowana jest lokalną gospodarką cieplną opartą na węglu i koksie. Ponadto zanieczyszczenia pyłowe i gazowe atmosfery spotęgowane uciążliwościami akustycznymi występują zwłaszcza na obszarach wzdłuż drogi krajowej (A8)

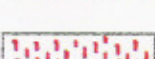

o intensywnym ruchu samochodowym z przewagą tranzytu tnącego obszar miasta i gminy na dwie prawie równe części wraz z jej obszarami prawnie chronionymi. Niestety dalszy brak poprawy stanu czystości powietrza obszarów najsilniej zanieczyszczonych w obrębie miasta i gminy, pomimo korzystnych warunków bioklimatycznych (łagodno-bodźcowe) może stać się barierą dla rozwoju turystyki i wypoczynku w tym rejonie województwa wałbrzyskiego.

6) Istotne uwarunkowania dla rozwoju miasta i gminy, oprócz walorów krajobrazowych dających podstawę rozwoju turystyki i wypoczynku, wiążą się z zasobami surowcowymi. Obszar zalegania złóż surowców mineralnych (kruszywa naturalne i surowce materiałów ogniotrwałych) o długotrwałych możliwościach eksploatacyjnych rozciąga się wzdłuż wschodniej granicy gminy. W obrębie wsi Grochowa i Brzeźnica zalegają udokumentowane złoża magnezytu i nieudokumentowane złoża serpentynitu oraz gabru, a w obrębie wsi Przyłek i Dzbanów są udokumentowane złoża pospółki i nieudokumentowane złoża żwiru, natomiast we wsi Potworów znajdują się nieudokumentowane złoża piasku. Ochrona złóż surowcowych gminy może ograniczyć na tym obszarze inwestycje nie związane z przyszłą eksploatacją tych zasobów. Rozwój działalności gospodarczej w oparciu o wzrost eksploatacji surowców mineralnych wiąże się z silną ingerencją i degradacją walorów przyrodniczo-krajobrazowych środowiska w tym rejonie gminy, dotyczy także obszarów ochrony gruntów rolnych i zlewni Nysy Kłodzkiej, ponadto znaczna ich część znajduje się w obszarze bezpośredniego zagrożenia powodziowego.

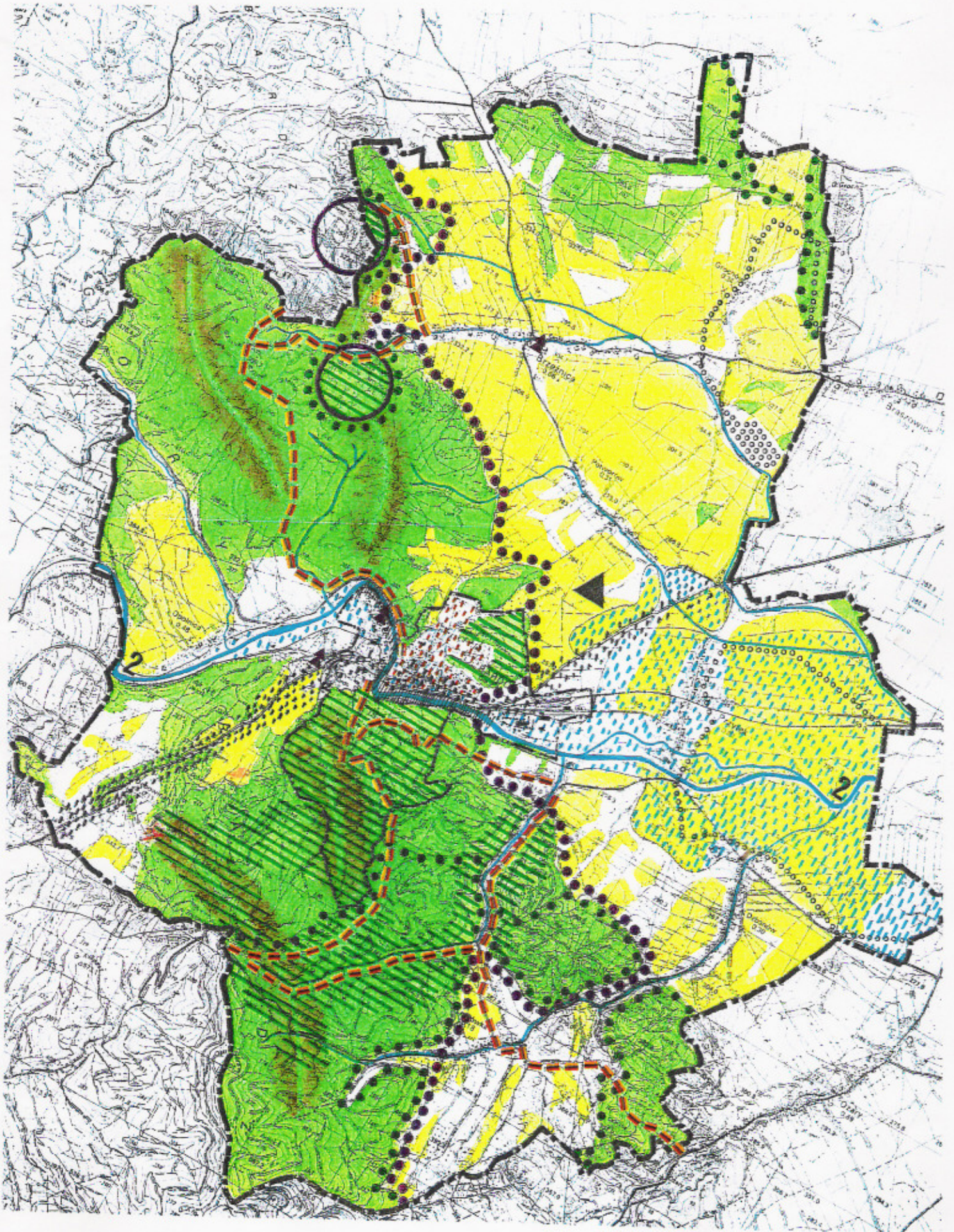
LEGENDA

	GRANICA GMINY
	GRANICA MIASTA
	CIEKI WODNE
	WODY I i II KLASY CZYSTOŚCI
	WODY III - V KLASY CZYSTOŚCI
	OBSZARY GLEB CHRONIONYCH
	OBSZARY LASÓW OCHRONNYCH
	OBSZARY LEŚNE
	PASMA GÓRSKIE
	REZERWATY
	OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU
	POMNIKI PRZYRODY
	ZŁOŻA SUROWCÓW UDOKUMENTOWANE
	EKSPLOATOWANE
	OBSZARY O PRZEZNACZENIU TURYSTYCZNYM
	SZLAKI TURYSTYCZNE

ZAGROŻENIA

	OBSZARY WÓD SZCZEGÓLNIIE ZAGROŻONYCH ZANIECZYSZCZENIEM
	OBSZARY O SZCZEGÓLNYM ZAGROŻENIU POWODZIOWYM
	OBSZARY ZAGROŻONE Z UWAGI NA NADMIERNE NATĘŻENIE RUCHU DROGOWEGO
	OBSZARY NADMIERNEJ EMISJI PYŁÓW I SPALIN
	ISTNIEJĄCE WYSYPISKA I SKŁADOWISKA ODPADÓW

UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE

3.2. Uwarunkowania środowiska kulturowego.

1) Obok wysokich wartości środowiska przyrodniczego, miasto i gminę Bardo cechują również znaczne wartości środowiska kulturowego. Dzięki nagromadzeniu ich na swoim obszarze może rozwijać funkcje turystyczne i tradycje pielgrzymkowe, jako ośrodek kultu religijnego znany na Śląsku, w całej Polsce, w Czechach i Niemczech. Głównymi elementami środowiska kulturowego są objęte ochroną konserwatorską dobrze zachowane świadectwa architektonicznego dziedzictwa o ogromnej wartości, zabytkowe układy urbanistyczne miasta i osad o jeszcze średniowiecznych lokalizacjach. Wymienić wśród nich należy zabytkowe założenie miasta Bardo z relikdami zespołów i obiektów ze średniowiecza, zespół średniowiecznych dróg krzyżowych, barokowy zespół kościelno-klasztorny wraz z drogą krzyżową, historyczne kaplice różańcowe, zespoły sakralno-kościelne w Brzeźnicy, Przyłęku, Opolnicy i Laskówce, cmentarze w Brzeźnicy i Opolnicy, zespoły podworskie w Grochowej i Dzbanowie. W historycznie ukształtowanej strukturze przestrzennej sieci osadniczej, prócz ogromnej liczby obiektów objętych i wymagających objęcia ochroną konserwatorską, uwypukla się potrzeba ochrony widokowych panoram wsi i miasta, walorów krajobrazowych obszaru oraz zachowanie wartości architektonicznych istniejącej zabudowy. Stanowi to warunek zachowania lub poprawienia wybitnych walorów kulturowych miasta i gminy, a jednocześnie narzuca rygory i ograniczenia na sposób ich przestrzennego zagospodarowania. Kolejną wartością i jednocześnie ograniczeniem są również liczne stanowiska archeologiczne objęte ochroną konserwatorską, rozsiane po całym terenie miasta i gminy.

2) Osadnictwo wiejskie jak i miasta, którego początki sięgają wczesnego średniowiecza lub okresów wcześniejszych, tworzy wartościowe i niepowtarzalne elementy krajobrazu gminy i miasta. Zabudowa wielu wsi w znacznym stopniu uległa dekapitalizacji w okresie powojennym, co związane było z procesami społeczno-ekonomicznego upadku zwłaszcza wsi podgórskich, migracją ich ludności, znaczną dewastacją zabudowy jak i niewłaściwym użytkowaniem nie poddawanej zabezpieczającym działaniom modernizacyjnym zabudowy. Próby wprowadzenia nowej wielorodzinnej zabudowy (np. bardzkie osiedle mieszkaniowe w rejonie ul. Polnej) w istniejące układy przestrzenne osadnictwa miejskiego i wiejskiego

doprowadziły w latach 60 i 70 do rozproszenia dotychczasowo zwartych układów, zabudowy i naruszenia jej charakteru, niekiedy w drastyczny sposób.

3) Wyjątkowym świadectwem bogatej przeszłości historycznej terenów miasta i gminy są liczne, wcześniej wspomniane, rezydencje i zamki warowne. W większości stan techniczny tych obiektów jest zły, co jest efektem forsowanej w pierwszym okresie lat powojennych polityki ekonomiczno-społecznej państwa, prowadzącej do ich głębokiej dewastacji i degradacji. Ogromnych zniszczeń dokonano zwłaszcza w obrębie majątków, które były użytkowane przez Państwowe Gospodarstwa Rolne. Jedynie obiekty użytkowane na cele oświaty i nauki przetrwały w odpowiednim stanie. Część ich stanowi do chwili obecnej niewykorzystaną w pełni cenną zabudowę, która po rewaloryzacji służyć może nowym potrzebom. Znaczną grupę zabytkowych obiektów architektonicznych stanowią obiekty sakralne i one tylko w większości zachowały się w dobrym stanie, odpowiednio użytkowane.

4) Ukształtowana historycznie sieć osadnicza na powierzchni 74 km² stanowi zintegrowany zespół miasta Bardo (o pow. 5km²) i 9 sołectw (Grochowa, Brzeźnica, Przyłek, Dzbanów, Janowiec, Laskówka, Dębowina, Opolnica, Potworów) – jednostek wiejskich o określonych rolach i relacjach związanych z pełnieniem właściwych im funkcji i ma wyraźną strukturę hierarchiczną. Zasadniczą rolę w strukturze pełni Bardo – ośrodek kultu religijnego o ponad krajowym znaczeniu, siedziba Władz Miasta i Gminy. Rozwój przestrzenny w/w jednostek osadniczych gminy dotyczył w niewielkim stopniu rozwoju budownictwa mieszkaniowego, w znacznym stopniu budownictwa usługowego i inwestycji związanych z przemysłem.

5) Zróżnicowany układ warunków naturalnych i dotychczasowy rozwój gospodarczy gminy spowodował również jej zróżnicowanie funkcjonalne. Wiodącymi obecnie funkcjami gminy są kolejno funkcje : przemysłowa , rolnicza i turystyczna. Przemysł i rolnictwo dominuje w trzech sołectwach (Przyłek, Dzbanów, Grochowa), rolnictwo dominuje w dwóch sołectwach (Brzeźnica, Potworów), rolnictwo i turystyka w czterech sołectwach (Opolnica, Janowiec, Laskówka, Dębowina) oraz turystyka i przemysł w mieście Bardo.

6) Na terenie gminy znajduje się 9 wsi wszystkie o genezie wczesnośredniowiecznej, najstarsza wzmianka dotyczy Przyłędu, który przejściowo w XIII w. posiadał prawa miejskie. Z wyjątkiem Przyłędu, wszystkie wsie ułożyły się wzdłuż cieków wodnych.

Dominującym układem struktury osadniczej jest typ wsi o zabudowie łańcuchowej, jedynie wieś Grochowa jest owalnicą. Zabudowa mieszkaniowa i gospodarcza murowana, o dachach dwu- i czterospadowych krytych ceramicznie. Domy jednokondygnacyjne o przewadze zabudowy XIX wiecznej. W Przyłęku okazałe dwu- i więcej kondygnacyjne z drugiej połowy XIX w. związane z przemysłem papierniczym. Zabudowa sakralna i rezydencjalna z założeniami parkowymi stanowią dominanty 8 wsi, z miastem Bardo na czele. W strukturze przestrzennej miasta Bardo zaznaczają się poszczególne epoki zmieniające jego funkcję. Epoka obronna to rejon centrum miasta nad brzegiem Nysy Kłodzkiej i zbocze masywu Kalwarii, epoka pańnicza – zespół średniowiecznych dróg krzyżowych na Kalwarii, założenia klasztorno-kościelne, barokowe zajazdy, okres letniskowo- turystyczny – park leśny na stokach Kalwarii, wille i pensjonaty, czasy współczesne – nowe osiedle mieszkaniowe – rejon ul. Polnej i zabudowa domków jednorodzinnych – ul. Jagiellońska i Kościuszki.

7) Gęstość sieci dróg w mieście i gminie jest wystarczająca, obsługuje w zadowalającym stopniu podstawowe jednostki osadnicze gminy. Główny układ dróg miasta i gminy tworzą droga krajowa, międzyregionalna nr 8 III klasy technicznej (01 KD III, 02 KD III) na kierunku Warszawa-Wrocław-Bardo-Kłodzko-granica państwa Kudowa Słone oraz drogi wojewódzkie V klasy technicznej (05 KDV – 010 KDV) dające dogodne połączenie z całym województwem. Gmina posiada własną sieć dróg gminnych V klasy technicznej (011 KDV – 022 KDV) oraz ciągi pieszo-jezdne (KX)(rowerowe). Stan techniczny dróg w gminie jest nie zadowalający. Są one w znacznym stopniu zdekapitalizowane i nie spełniają podstawowych warunków technicznych zarówno pod względem geometrii jak i nośności. Wiele zastrzeżeń budzi stan nawierzchni i poboczy. Narastający zwłaszcza w ostatnich latach ruch samochodowy (około 55% tranzytowego ruchu granicznego województwa przebiega przez gminę Bardo) stwarza wiele zagrożeń związanych między innymi z bezpieczeństwem na drodze. Pomimo modernizacji w latach 70-tych drogi krajowej A8 (rozcinającej miasto Bardo w obrębie terenów najsilniej zainwestowanych) jej miejsce przebiegu i parametry techniczne nie odpowiadające już dzisiejszym potrzebom, stwarzają duże zagrożenie wypadkowe, zwłaszcza w rejonie skrzyżowań i zjazdów do poszczególnych miejscowości gminy. Uzupełnieniem układu drogowego jest trasa zelektryfikowanej linii kolejowej PKP kategorii pierwszorzędnej relacji Wrocław-Bardo-Kłodzko-granica państwa Boboszów (w obrębie wsi Przyłek, Opolnica, Dębowa) z boczną Bardeckich Zakładów Papierniczych.

8) W ramach likwidacji deficytu wody w województwie wałbrzyskim przystąpiono do realizacji Sudeckiego Systemu Wodociągowego wraz z programem budowy zbiorników retencyjnych i ujęć powierzchniowych, ponieważ dalszy wzrost eksploatacji wód w głębszych mógłby doprowadzić do obniżenia poziomu naturalnych wód gruntowych. W tej dziedzinie gmina ma duże osiągnięcia. Przebiegająca przez obszar gminy magistrala wodociągowa „Sudety”, dała podstawę do zwodociągowania całej gminy. Już ponad 30% mieszkańców wsi korzysta z wodociągów. Jedynie wsie Dębowina, Grochowa podłączone są do istniejącego systemu lokalnych ujęć wody.

9) Miasto i gmina do chwili obecnej nie ma całkowicie uregulowanej gospodarki ściekowej, która wymaga, zwłaszcza po zwodociągowaniu, szerokiego zakresu działań inwestycyjnych z uwagi na obowiązujący rejon ochrony wód powierzchniowych zlewni Nysy Kłodzkiej i ochrony gleb. Ścieki komunalne i przemysłowe odprowadzane są bezpośrednio lub po wstępnym oczyszczeniu do rzeki i potoków górskich. Istnieją również bezodpływowe odbiorniki ścieków (szamba, kontenery), których możliwości regularnego opróżniania nastroczają trudności. Brak infrastruktury sanitarnej opartej na całkowitym skanalizowaniu gminy jest poważną barierą rozwojową dla jej funkcji przemysłowej i turystycznej.

10) Usuwanie odpadów w mieście i gminie opiera się o zlokalizowane wysypisko śmieci w rejonie wsi Potworowo, którego rozbudowa jest niezbędna z uwagi na narastające potrzeby w tym zakresie. Powstające „dzikie” wysypiska komunalno-przemysłowe i niekonsekwentna realizacja segregacji oraz kontenerowego usuwania odpadów z terenów wsi i miasta degraduje środowisko przyrodniczo-kulturowe, stanowi potencjalne zagrożenie epidemiologiczne dla gminy.

11) Gmina i miasto zaopatrywane jest w gaz za pomocą istniejących gazociągów W/C gazu ziemnego: zaazotowanego (ciśnienia normalnego do 1,6 MPa) i wysokometanowego (ciśnienia normalnego do 6,3 MPa). Pomimo opracowanego w gminie programu gazyfikacji jedynie z gazu przewodowego korzysta miasto poprzez miejską sieć gazową i stację redukcyjną zasilaną poprzednio gazem koksowniczym i niedostosowaną do obecnych wymogów technicznych.

12) Gospodarka cieplna gminy charakteryzuje się dużym rozproszeniem i jest oparta o lokalne paleniska (ogrzewanie piecowe i centralne etażowe) z zastosowaniem paliw stałych. Na terenie

miasta znajdują się również kotłownie lokalne opalane koksem obsługujące nowe osiedla i zakłady przemysłowe.

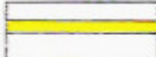

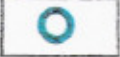

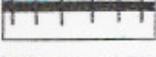

13) Zaopatrzenie w energię elektryczną całego miasta i gminy odbywa się poprzez rozdzielnię Bardo-Przyłęk linią napowietrzną wysokiego napięcia 110 i 20 kV do stacji transformatorowych oraz sieci elektrycznej niskiego napięcia do wszystkich odbiorców w mieście i we wsiach. Dodatkowym źródłem uzupełniającym jest elektrownia wodna w Opolnicy, której roczna produkcja energii elektrycznej wynosi 853381 kWh.

14) Intensywny rozwój systemu telekomunikacji w województwie wałbrzyskim nie objął w zadowalający sposób gminę i miasto Bardo. Miasto posiada co prawda centralę automatyczną o znaczeniu wojewódzkim, lecz gmina jest o najniższej gęstości sieci telekomunikacyjnej w całym województwie, na stu jego mieszkańców przypada zaledwie 1,87 abonenta, a razem z siecią bezprzewodową dziesięciu abonentów na stu mieszkańców. Telefoniczny okręg Ząbkowicki, do którego gmina należy, posiada również najniższą w województwie średnią gęstość wynoszącą 8,71 abonentów /100 mieszkańców (wg danych z 1996 r.) to jest dwukrotnie mniejszą od średniej wojewódzkiej. Jest to sytuacja bardzo uciążliwa dla miasta i gminy, nie mówiąc już o rozwoju!

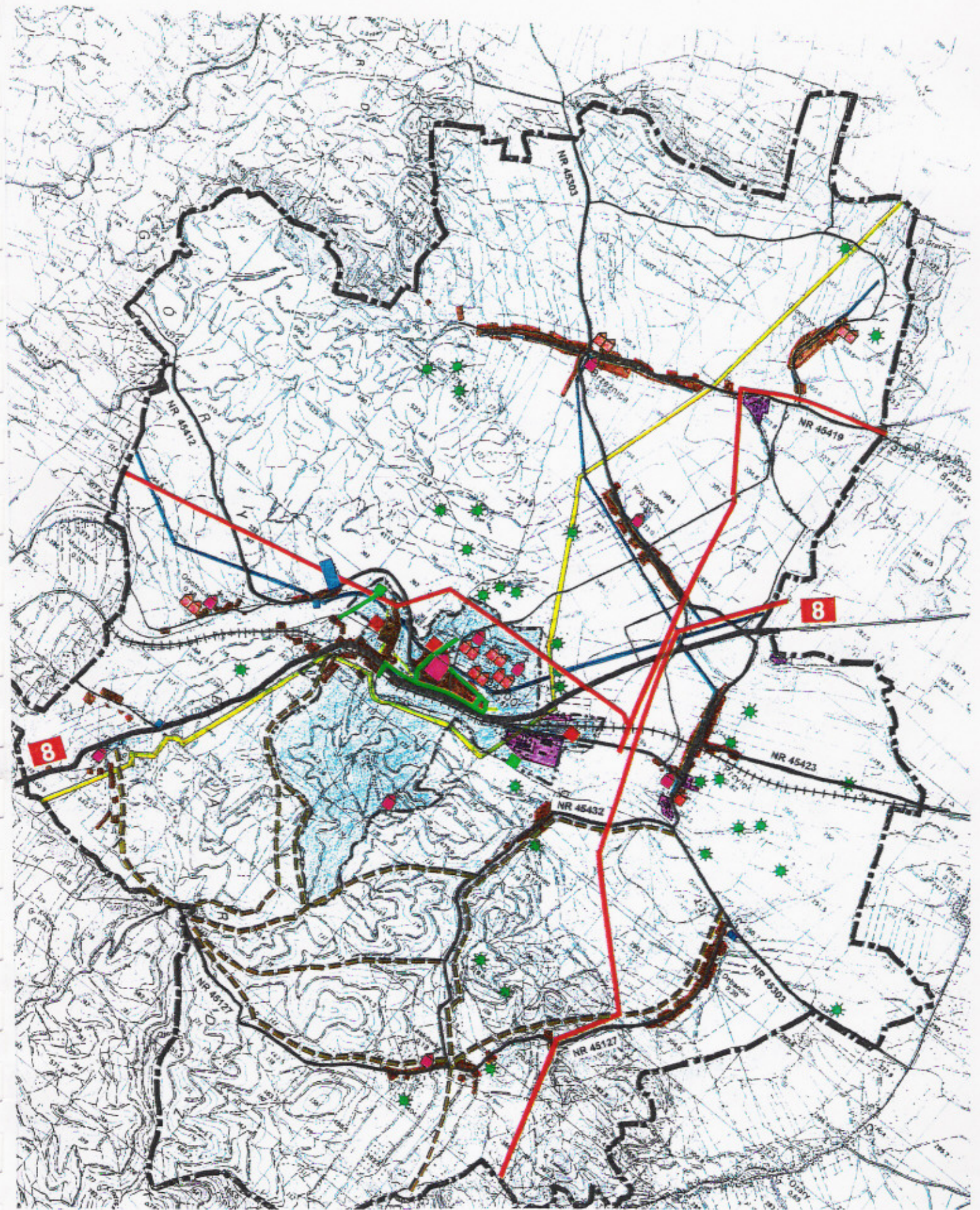
LEGENDA

- GRANICA GMINY
- GRANICA MIASTA
- STREFA ZABUDOWY MIESZKANIOWO – USŁUGOWEJ
- ZABUDOWA O PRZEZNACZENIU TURYSTYCZNO - HOTELARSKIM
- OBSZARY INFRASTRUKTURY GOSPODARCZO – PRZEMYSŁOWEJ

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

- GAZOCIĄG PRZESYŁOWY W/C
- KOTŁOWNIE C.O.
- SIEĆ ENERGETYCZNA 110 kV
- ELEKTROWNIA WODNA
- SIEĆ WODOCIĄGOWA
- UJĘCIA WODY PITNEJ, PRZEPOMPOW
- SIEĆ KANALIZACYJNA
- OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW
- DROGA KRAJOWA **A8**
- DROGI WOJEWÓDZKIE
- DROGI GMINNE
- LINIE KOLEJOWE
- ŚCIEŻKI ROWEROWE
- OBIEKTY KULTU RELIGIJNEGO
- OBIEKTY ZABYTKOWE BĘDĄCE POD OCHRONĄ KONSERWATORSKĄ
- POZOSTAŁE OBIEKTY ZABYTKOWE
- STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE
- STREFA OCHRONY KONSERWATORSKIEJ

UWARUNKOWANIA KULTUROWE

3.3. Uwarunkowania demograficzno-społeczne i gospodarcze.

1) Liczba ludności w mieście i gminie stale maleje (szybciej na terenie gminy). Przy ujemnym saldzie migracji i przyroście naturalnym pod koniec 1997 roku mieszkało tu 6119, a w mieście 3069 osób. Ludność w wieku produkcyjnym gminy stanowi obecnie 53%, a miasta 59% jej mieszkańców i wykazuje tendencję wzrostową, przy jednocześnie obniżającej się do około 10% stopie bezrobocia.

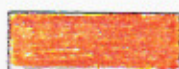
2) Jakość życia mieszkańców miasta i gminy odzwierciedla poziom warunków ich zamieszkania. Średnia wielkość mieszkania (wg danych GUS z 1988 r.) wynosiła w gminie 83,9m², a w mieście 56,4m² powierzchni użytkowej. Na osobę w nim zamieszkującą przypadało średnio w gminie 22,3m², a w mieście 17m² powierzchni użytkowej. Na jedno mieszkanie przypadało w gminie ok. 3,76, a w mieście 3,31 osoby, na izbę zaś w gminie 0,92, a w mieście 1,02 osoby. Dane te niewiele zmieniły się w ostatnim okresie. W wodociągi wyposażone jest w gminie 33,3%, a w mieście 87,2% mieszkańców, w sieć kanalizacyjną - gmina 0,00%, a miasto 74,2% mieszkańców, w sieć gazową - gmina 2,0%, a miasto 90,4% mieszkańców. Ocena mieszkańców stanu technicznego struktury mieszkaniowej jest negatywna i dotyczy zwłaszcza znacznej liczby obiektów, które uległy dekapitalizacji (około 80% mieszkań w gminie). Nierzadko utrudnienia finansowe i techniczne narastają przy podejmowaniu remontów i modernizacji obiektów zabytkowych. Natomiast struktura usługowa zaspokajająca potrzeby mieszkańców, jeżeli chodzi o sieć handlowo-gastronomiczną, szkolnictwo, ochrony zdrowia i opieki społecznej (Dom pomocy społecznej w Brzeźnicy) oraz zaplecze kulturowo-rozrywkowe jest według ankietowanych i danych branżowych na poziomie zadawalającym.

3) W strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta i gminy, tak istotnej w rozwoju ich gospodarki, wyróżnia się wyraźnie obszar ziem górskich w obrębie gór Bardzkich Pogórza Sudeckiego o tradycyjnie ukształtowanej funkcji turystyki i wypoczynku z jednej strony, z drugiej zaś obfitujący w zasoby surowców mineralnych. Tradycyjnie wykształcone formy turystyki to: pielgrzymowanie, krajoznawstwo, turystyka wędrowska, wypoczynek

pobytowy zarówno w lecie, jak i w zimie. Jej baza pobykowa nie zapewnia wysokiego komfortu i kultury świadczonych usług w niezbędnym zakresie ilościowym. I tak na przykład posiada zaledwie trzy turystyczne obiekty noclegowe w gminie i jeden w mieście, co zamyka się ogółem w liczbie 165 miejsc noclegowych na całym obszarze. Gospodarka przemysłowa natomiast, w której pracuje około 40% zatrudnionych oparta jest przede wszystkim o bazę surowcową miasta i gminy, a jej eksploatacja prowadzona jest systemem odkrywkowym w rejonie wsi Grochowa, Dzbanów i Przyłek. Ponadto we wsi Opolnica pracuje w oparciu o dwa ujęcia rozlewnia wód mineralnych, a w mieście Bardo – Zakłady Papiernicze w oparciu o surowiec pochodzący z gospodarki leśnej, w której razem z gospodarką rolniczą i łowiecką pracuje obecnie około 10% zatrudnionych miasta i gminy. Miasto i gmina ma korzystne warunki do rozwoju gospodarki rolnej (około 32% zajmują grunty orne) czemu na przeszkodzie stają zarówno ekonomiczno-techniczne zacofanie terenów wiejskich, znaczna dekapitalizacja zabudowy produkcyjnej, uwarunkowania rynkowe i nieodpowiedni kierunek produkcji roślinnej oraz rozdrobniona struktura własności (na przykład w 1991 roku „dobrym dla rolnictwa” było 260 gospodarstw z czego małych – do 5 ha było blisko 38% ogółu gospodarstw, a gospodarstwa powyżej 15 ha stanowiły około 16%).

4) W strukturze własności miasta i gminy głównymi użytkownikami gruntów jest sektor państwowy. Około 54,1% gruntów należy do Skarbu Państwa w tym 84% jest we władaniu Lasów Państwowych. Następnie około 39,7% gruntów należy do właścicieli prywatnych związanych prawie całkowicie z zabudową wiejską. Z ich powierzchnią przeplata się zaledwie około 5,4% równomiernie rozproszonych, niewielkich arealów należących do majątku gminy. Natomiast grunty, którymi dysponuje Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa i własność spółdzielcza występują tylko w obrębie miasta Bardo i zajmują nieznaczną powierzchnię 0,8% całości gruntów miasta i gminy.

LEGENDA

WŁASNOŚĆ SKARBU PAŃSTWA

WŁASNOŚĆ SKARBU PAŃSTWA
(w użytkowaniu wieczystym osób prawnych i fizycznych)

WŁASNOŚĆ GMINNA

WŁASNOŚĆ GMINNA
(w użytkowaniu wieczystym osób prawnych i fizycznych)

WŁASNOŚĆ PRYWATNA

WŁASNOŚĆ AWRSP I SPÓŁDZIELCZA

STRUKTURA WŁASNOŚCI

